

**Główny Inspektorat Ochrony Środowiska**

**Metodologia określania  
bezpiecznych lokalizacji zakładów  
mogących powodować poważne awarie  
AKTUALIZACJA**



sfinansowano ze środków  
Narodowego Funduszu  
Ochrony Środowiska  
i Gospodarki Wodnej

**Warszawa, grudzień 2010 r.**

**ZLECENIODAWCA:**

**Główny Inspektorat Ochrony Środowiska**

ul. Wawelska 52/54, Warszawa

**WYKONAWCA:**

**Przedsiębiorstwo Usługowe „OIKOS” Sp. z o. o.**

ul. Polanki 59/1, 80-306 Gdańsk

kontakt przez:

[www.e-oikos.pl](http://www.e-oikos.pl)

**Zespół autorski:**

**mgr inż. Marek Małaczyński** - kierownik

**dr inż. arch. Barbara Bańkowska**

**mgr inż. Tadeusz Wieszczezyński**

## **Spis treści aktualizacji „Metodologii...”**

Wprowadzenie do „Aktualizacji.....	5
1. Aktualizacja stanu prawnego, na którym oparto metodologię przedstawioną w opracowaniu z 2007 r. ....	6
2. Wnioski .....	10



## Wprowadzenie do „Aktualizacji...”

Aktualizacja publikacji pt. *„Metodologia określania bezpiecznych lokalizacji zakładów mogących powodować poważne awarie”*, wydanej w czerwcu 2007 r., została wykonana na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

„Metodologia...” została opracowana w związku z zaleceniem zawartym w art. 12. Dyrektywy 96/82/EC z 9 grudnia 1996 r., zmierzającym do zabezpieczenia obszarów wrażliwych przed skutkami poważnych awarii ze strony obiektów przemysłowych. Podstawowym celem publikacji było wskazanie w istniejących procedurach planistycznych sposobów wdrażania takich rozwiązań planistycznych, które pozwalałyby na bezpieczne współistnienie obiektów przemysłowych typu „Seveso II” ze zurbanizowanym otoczeniem.

Od daty jej wydania minęły 3 lata. W tym czasie adresaci, a szczególnie instytucje zajmujące się planowaniem zagospodarowania przestrzennego, wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, organy administracji wydające pozwolenia budowlane oraz wojewódzkie i powiatowe komendy Państwowej Straży Pożarnej, miały możliwość zapoznać się z propozycjami praktycznej realizacji procedur planistycznych, szczególnie w sferze zapewniania bezpiecznych odległości pomiędzy obiektami przemysłowymi typu „Seveso II” a obszarami wrażliwymi na skutki poważnych awarii.

W ramach prac nad aktualizacją „Metodologii...” dokonano przeglądu aktów prawnych, według ich stanu na grudzień 2010 r., regulujących zagadnienia metodologii określania bezpiecznych lokalizacji zakładów mogących powodować poważne awarie oraz przeprowadzono konsultacje urbanistyczne w zakresie zgodności tekstu z 2007 r. z aktualnym stanem prawnym w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego.

Zbadano również czy opracowane zostały nowe metodyki wyznaczania zasięgu wpływu poważnych awarii przemysłowych na środowisko. Na tym polu nie odnotowano zmian wymagających komentarza w tekście „Aktualizacji...”

Efektom przeprowadzonych przez zespół autorski wspomnianych wyżej przeglądów i konsultacji jest niniejsza aktualizacja „Metodologii...”, kierowana do odbiorców pierwotnej publikacji wydanej w czerwcu 2007 r.

## 1. Aktualizacja stanu prawnego, na którym oparto metodologię przedstawioną w opracowaniu z 2007 r.

W celu ustalenia aktualnego stanu aktów prawnych wyszczególnionych w spisie literatury, z której korzystał zespół autorski „Metodologii...”, dokonano przeglądu ustaw i rozporządzeń bezpośrednio związanych z zagadnieniami kwalifikacji zakładów mogących powodować poważne awarie przemysłowe oraz z problemami ich bezpiecznej lokalizacji. Objęto nim następujące podstawowe akty prawne wymienione w rozdziale pt. „Literatura”, zamieszczonym w aktualizowanej publikacji:

- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** (Dz. U. z 2003 r., nr 80, poz.717, z późn. zmianami) – poz. [27] spisu literatury zamieszczonego w „Metodologii...”  
Po wydaniu „Metodologii...”, tj. po czerwcu 2007 r., kolejne zmiany ustawy zostały opublikowane w:
  - Dz. U. z 2008 r.: nr 123 poz. 803, nr 199 poz. 1227, nr 201 poz.1237, nr 220 poz. 1413;
  - Dz. U. z 2010 r.: nr 24 poz.124, nr 75 poz.474, nr 106 poz. 675, nr 119 poz. 804, nr 130 poz. 871, nr 149 poz. 996, nr 155 poz. 1043.
- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. nr 62, poz. 627) - poz. [28] spisu literatury zamieszczonego w „Metodologii...”  
Wskutek licznych zmian wprowadzonych w ustawie w latach 2001 - 2007, opublikowany został w Dzienniku Ustaw z 2008 r. nr 25, pod poz. 150, jej ujednolicony tekst. Kolejne zmiany w ustawie opublikowano w:
  - Dz. U. z 2008 r.: nr 111, poz. 708; nr 138, poz. 865; nr154, poz. 958; nr 171, poz. 1056; nr 199, poz.1227; nr 223, poz. 1464; nr 227, poz. 1505;
  - Dz. U. z 2009 r.: nr 19, poz. 100; nr 20, poz. 106; nr 79, poz. 666; nr 130, poz.1070; nr 215 poz.1664;
  - Dz. U. z 2010 r.: nr 21, poz.104; nr 28 poz.145; nr 40, poz. 227; nr 76, poz. 489.
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2003 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać plany operacyjno-ratownicze** (Dz. U. z 2003 r. nr 131, poz. 1219) - poz. [32] spisu literatury zamieszczonego w „Metodologii...”  
Po wydaniu „Metodologii...” zostało ono zmienione przez rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 grudnia 2008 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać plany operacyjno-ratownicze* (Dz. U. z 2008 r. nr 229, poz. 1527).

Przepisy tego rozporządzenia wdrażają postanowienia Dyrektywy Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (Dz. Urz. WE L 10 z 14.01.1997), zmienionej Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/105/WE z dnia 16 grudnia 2003 r. (Dz. Urz. WE L 345 z 31.12.2003).

- **Council Directive 96/82/EC on the control of major-accident hazards involving dangerous substances. OJ L 10, 14.01.1997, p.13.**

Tekst polski: Dyrektywa Rady 96/82/WE dotycząca zarządzania zagrożeniami poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych. CIOP, Warszawa 1998. - poz. [33] spisu literatury zamieszczonego w „Metodologii...”

Centralny Instytut Ochrony Pracy-Państwowy Instytut Badawczy, na stronie internetowej <http://www.ciop.pl/18408.html> opublikował aktualne tłumaczenie jednolitego tekstu Council Directive 96/82/EC (znanej również jako Seveso II Directive), uwzględniającego wprowadzone zmiany (głównie przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/105/WE z dnia 16 grudnia 2003 r.)

Uściślono również tłumaczenie tytułu Dyrektywy. W związku z powyższym pozycja [33] spisu literatury podanego w „Metodologii...” uzyskuje brzmienie:

**Council Directive 96/82/EC on the control of major-accident hazards involving dangerous substances. (OJ<sup>1</sup> L 10, 14.01.1997, p.13.) amended by Directive 2003/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2003. (OJ L 345 31.12.2003, p. 97.) - Consolidated version.**

Tekst polski: Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. dotycząca zarządzania zagrożeniami poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych (Dyrektywa Seveso II), tekst jednolity, uwzględniający zmiany wprowadzone przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/105/WE z dnia 16 grudnia 2003 r.

- W związku z opublikowaniem ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zmieniającej szereg ustaw, m.in. ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w spisie literatury podanym w „Metodologii...” wprowadza się kolejną pozycję literaturową:

**[36] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz. 201, z późn. zmianami).**

- **Wyjaśnienie odnośnie do przypisu dolnego 35, na str. 48 „Metodologii...”:**  
Zapowiedziana w tym przypisie ponowna kwalifikacja (do marca 2008 r.) zakładów w stosunku do zawartości tabel 1 i 2 załącznika do rozporządzenia

---

<sup>1</sup> Official Journal

Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. (Dz. U. z 2006 r. nr 30, poz. 208), nie została przeprowadzona. Rozporządzenie to jest nadal aktualne i obowiązujące w wersji wówczas opublikowanej. W związku z tym informacja zawarta w przypisie, że „... lista zakładów ZDR i ZZR może ulec zmianie...” jest nadal aktualna, lecz termin tej zmiany nie jest określony.

Jak wspomniano na wstępie, przeglądem objęto wszystkie zmiany wymienionych aktów prawnych dokonane w okresie od lipca 2007 r. do końca października 2010 r., ze szczególnym uwzględnieniem tych, które dotyczą zagadnień związanych z metodologią określania bezpiecznych lokalizacji zakładów mogących powodować poważne awarie. Analiza aktualizacji przepisów prawa wskazuje, że wprowadzone zmiany większości aktów prawnych nie mają wpływu na proponowaną w opracowaniu z czerwca 2007 r. metodologię określania bezpiecznych lokalizacji zakładów mogących powodować poważne awarie przemysłowe.

Jedynie ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2010 r. nr 130, poz. 871)<sup>2</sup> wprowadziła istotne zmiany procedur formalnoprawnych dotyczących obiektów określonych w Dyrektywie „Seveso II”.

Dotyczą one opiniowania:

- polityki przestrzennej określonej w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego<sup>3</sup>;
- przeznaczenia terenów ustalonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W art. 11, ust. 6, pkt. f wprowadzono obowiązek opiniowania rozwiązań przyjętych w projekcie Studium między innymi przez „właściwy organ Państwowej Straży Pożarnej i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w zakresie:

- lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii,
- zmian, o których mowa w art. 250, ust. 5 i 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, w istniejących zakładach o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii,
- nowych inwestycji oraz rozmieszczenia obszarów przestrzeni publicznej i terenów zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, w przypadku gdy te inwestycje, obszary lub tereny zwiększają ryzyko lub skutki poważnych awarii”.

---

<sup>2</sup> Nowe brzmienie zmienionej ustawy weszło w życie z dniem 21.10.2010 r.

<sup>3</sup> zwanych dalej Studium



Ponadto w art. 11, ust. 2 ustalono, że wójt, burmistrz albo prezydent miasta, po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzenia Studium, zawiadamia na piśmie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do jego sporządzenia instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu Studium.

Interpretacja przytoczonych ustępów oznacza, że Państwowa Straż Pożarna i wojewódzki inspektor ochrony środowiska uznane zostały jako organy właściwe do opiniowania, ale także do informowania o fakcie występowania na danym terenie obiektów „Seveso II”. Jest to o tyle ważne, że w art. 10, określającym problematykę uwarunkowań i ustaleń dokonywanych w Studium, nie wymienia się zagadnień związanych z zakładami mogącymi powodować poważne awarie. W związku z powyższym, jedynym źródłem informacji o możliwości wystąpienia sytuacji wymagających określenia „bezpiecznych odległości” w otoczeniu zakładów typu „Seveso II” będą organy uprawnione do opiniowania projektu Studium.

Analogiczne regulacje dotyczące opiniowania projektu planu miejscowego wprowadzono w art. 17 (ust. 6, pkt a, tiret 6). „Wójt, burmistrz albo prezydent miasta po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego (...) występuje o opinie o projekcie planu do (...) właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w zakresie lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, zmian, o których mowa w art. 250, ust. 5 i 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, w istniejących zakładach o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii i nowych inwestycji oraz rozmieszczenia obszarów przestrzeni publicznej i terenów zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, w przypadku gdy te inwestycje, obszary lub tereny zwiększają ryzyko lub skutki poważnych awarii”.

Konsekwencje tego obowiązku są dokładnie takie same, jak w wyżej omówionym przypadku Studium.

Ponadto warto zwrócić uwagę, że ustawa z dnia 4 marca 2010 r. *o infrastrukturze informacji przestrzennej* (Dz. U. z 2010 r. nr 76, poz. 489), stanowiąca transpozycję Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2007/2/WE z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej – INSPIRE (Dz. U. UE L 108 z 5.04.2007 r., str. 1, z późniejszymi zmianami) może mieć w przyszłości wpływ na zmiany oznaczeń planistycznych proponowanych w metodologii przedstawionej w rozdziale 3 „Metodologii...”. Brak rozporządzeń wykonawczych uniemożliwia jednak obecnie dalsze rozwinięcie tego wątku.

## 2. Wnioski

W okresie ponad trzech lat, jakie minęły od chwili wydania „Metodologii...” nie odnotowano zmian stanu prawnego ani stosowanych w krajach Unii Europejskiej metodyk bezpiecznego rozwiązywania problemów przestrzennych związanych z obiektami „Seveso II”, które wpłynęłyby na treść rozdziałów 3, 4 i 5 „Metodyki...” opracowanej w 2007 roku.

Równocześnie należy z uznaniem zauważyć, że scharakteryzowane zmiany przepisów, obejmujących wyłącznie fazę opiniowania obiektów typu „Seveso II”, są świadectwem formalnego wprowadzenia tej problematyki do świadomości zawodowej projektantów przestrzeni w Polsce.

Jest to istotny krok w stronę dalszych zmian prawnych, ramowo postulowanych przez autorów „Metodologii...” w rozdziale 5, których wdrażanie może mieć merytoryczne wsparcie w tej publikacji, w jej brzmieniu z 2007 roku.